

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@repate.hu

🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/ 290 /2016/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

144/2017. (VII. 6.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2016. augusztus 12-én előterjesztett **panaszát** a 2017. július 6-án megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2016. augusztus 12-én, postai úton terjesztett elő panaszt a vele szemben 2016. július 26-án foganatosított rendőri intézkedéssel kapcsolatban.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy 2016. július 26-án 23 órakor ittas állapotban beült a kocsijába. Nagyjából 150-200 métert haladt, mikor egy rendőrautó villogva keresztbe állt előtte az úton. Három rendőr szállt ki az autóból, zseblámpával bevilágítottak az autóba és a papírjait kérték. A panaszos kiszállt a kocsiból és átadta az iratait. A rendőrök megkérdezték, hogy ivott-e. A panaszos válaszolt, hogy igen. Ekkor a rendőrök azt mondták, hogy „akkor bilincs és megyünk az őrsre”. Szondát a panaszos állítása szerint nem vettek elő. A panaszos mondta, hogy nincs szükség bilincsrre, mert nem tanúsít ellenállást. Erre az intézkedő rendőr közölte, hogy ők akkor is megbilincselik és odaszólt az egyik társának, hogy vegye elő a „spray-t”. Az első fújásánál a panaszos hátat fordított, és pánikba esve a mögötte lévő lépcsőn kezdett el szaladni. 5-6 lépcsőfokot tehetett meg nagyjából, mikor megbotlott, mert két lépcsőfokot akart egyszerre lépni, ekkor már mögötte állt a rendőr. Ez a panaszos elmondása szerint nagyjából 2 méterre történt az igazoltatás helyszínétől. A panaszos mögött álló rendőr ismét lefújta spray-vel és hátrabilincselte a kezét. Ezek után jöttek a rendőrautók, a tanúk szerint 5-6 rendőrautó érkezett körülbelül 8 perc alatt. Az első rendőrautóból, amelyik rögtön megérkezett, kiszállt még három rendőr az igazoltató három rendőrön kívül. Majd ismét – ekkor már a panaszos szemébe is – fújtak spray-vel, ekkor a panaszos már meg volt bilincselve, és megkapta az első ütést az arcára, miközben egymás után érkeztek a rendőrautók a tanúk szerint. A panaszos

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

hangsúlyozta, hogy ekkor már háromszor arcon fújták, meg volt bilincselve és abszolút védekezésképtelen állapotban volt.

A panaszos a fejére és a felsőtestére kapott ütésektől összegörnyedve, valamint a spray hatásától, nem tudta, hogy hányan ütötték. Egy – a panaszos mögött álló – rendőr hátulról a lábai közé nyúlt és többször bántalmazta a nemiszervét. Eközben is folyamatosan ütötték, de a panaszos a fejére mért ütéstől már nem hallott semmit, mert beszakadt a dobhártyája, mint utólag az orvos megállapította. Az út melletti házakban lakó tanúk közül volt, aki látta, és volt, aki hallotta az ütéseket és a panaszos jajgatását, mivel a panaszos fejét többször beleverték az autója motorháztetőjébe.

A történetek után a panaszos előadása szerint belökték a rendőrautóba. Megkérdezte, hogy hova viszik, erre válaszul arcon ütötték. Az É. Rendőrkapitányságra beérve egy rácsos helyiségbe vitték, ami egy furnérlemez teljes takarásában volt, és többször arcon és gyomron vágta. Ezek után egy székre ültették és egy rendőr figyelt rá, míg a papírokat előkészítették. Ezt követően elvitték az orvosi ügyelethez, vizeletet és vért vettek tőle. A bilincset ekkor levették róla.

A vérvétel előtt a panaszos mondta az ügyeletes doktornőnek, hogy alig hall, fáj a feje, és nagyon fáj a füle. A doktornő nem reagált semmit. Kitöltötték a papírokat, és közölték a panaszzal, hogy írja alá. A panaszos mondta, hogy nem tudja elolvasni mit ír alá, mert szemüveget visel az olvasáshoz és az a kocsiban maradt. A válasz az volt, hogy ezzel nem kell foglalkozni, mert ezek az eljáráshoz szükséges papírok, írja alá nyugodtan.

Mindezek után elengedték a panaszt. Az ott lakó szemtanú szerint a panaszos autóját másfél óra múlva szállították el, közben az ott maradt rendőrök átkutatták az egész autót, beleértve a csomagtartót is. A rendőrök a panaszos véleménye szerint elvették a Meharis szivarjait és a bicskáját, amit kizárólag a kocsiban tart, étkezési célra, mivel ács, és a munkahelyén eszik. Ezeket a tárgyakat a panaszos nem kapta vissza.

Az ügyeletről kifelé a panaszos felhívta a testvérét, hogy nem tud hazamenni. A testvére rögtön elment érte, és orvoshoz akarta vinni, de a panaszos mondta neki, hogy nincs ereje, csak vigye haza. Mikor a panaszos hazaért, felesége meglátta, orvost akart hívni, de őt is megkérte, hogy hadd feküdjön le aludni. Miközben a felesége levetkőztette, a panaszos ruhájáról az arcára került a spray, és ismerőssel levitette magát az ügyelethez, mivel lemosni nem tudta a maró anyagot.

A panaszt a történetek mind fizikailag, mind lelkileg nagyon megviselték, azóta is rendszeresen kell orvoshoz mennie, az orvosi leletén szerepel, hogy nem tudni, mikor gyógyul meg a hallása. Az idegsebészetre kapott beutalót a további kivizsgálásokra, mivel a munkavégzésben akadályozzák a szédüléssel, lehetséges, hogy maradandó halláskárosodása lesz. A fül-orr-gégész orvos az első vizsgálat után leküldte a sebészetre is, ahol megállapították, hogy különböző testrészein és az arcán is zúzódásos sérülései vannak.

A panaszos feleségének véleménye szerint a panaszosnak kellett volna jegyzőkönyvet kapnia a történetekről, ezért bementek az É. Rendőrkapitányságra, ahol több telefonszámot kaptak, hogy időpontot kérhessenek. A panaszos felesége betelefonált, és mikor elérte az ügyel foglalkozó rendőrt, ő azt mondta neki, hogy nincs jegyzőkönyv, nincs ügyiratszám, és ha lenne, akkor sem adnák ki, mert azt ők maguknak írták.

2) A panaszos beadványához csatolta a sebészeti, a fül-orr-gégészeti és a hallásvizsgálati leleteinek másolatát.

A 2016. július 27-én kelt orvosi jelentés szerint a panaszos dobhártyája átfúródott, arcán zúzódás volt található. Az augusztus 1-jén kelt jelentés szerint kevert típusú hallásvesztés volt megállapítható.

A traumát követő 8. napon – 2016. augusztus 3-án – még fent állt a ruptura, a maradandó halláskárosodás mértéke még nem volt megítélhető.

A 2016. július 27-én kelt orvosi jelentés szerint arc és mellkas zúzódása mutatható ki, testi erővel elkövetett testi sértésből kifolyólag.

3) A Testület tanácsadója 2017. május 23-án kézbesített levelében felkérte a panaszt, hogy panaszát egészítse ki az általa említett – a feleségén végrehajtott – orvosi vizsgálatról készült dokumentációval, tájékoztassa a tanácsadót a beadványban említett szemtanúk elérhetőségéről, illetve arról, hogy halláskárosodása továbbra is fennáll-e, amennyiben igen, erről mellékelje az orvosi

dokumentációt. A panaszos a Testület kérésének nem tett eleget, a felsorolt dokumentumokat nem juttatta el a tanácsadó részére.

II.

A Testület a panasz alapos kivizsgálása, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az illetékes rendőri szervtől, valamint kérte az ügygel kapcsolatos rendőrségi dokumentumok és a konkrét kérdésekkel kapcsolatos rendőrségi álláspont megküldését. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

1) N. A. r. főtörzsőrmester 2016. július 27-én 1 óra 59 perckor készült büntető feljelentése szerint 2016. július 26-án 23 óra 10 perckor vonták intézkedés alá a panaszost. Az intézkedés során gyanú merült fel arra vonatkozóan, hogy a panaszos a személygépkocsi vezetését megelőzően szeszesitalból származó alkoholt fogyasztott, ezért vele szemben DRAGER alkoholszondát alkalmaztak, amely 1.02 mg/l értéket mutatott 23 óra 13 perckor. Ezt követően az intézkedő rendőr közölte a panaszossal, hogy a gépjárművet zárja le, mert további ügyintézés miatt az É. Rendőrkapitányságra előállítja.

Ekkor a panaszos kivonta magát az intézkedés alól, ordítani kezdett és É. irányába elszaladt, majd a P. utcát hosszában elválasztó töltés lépcsőjén felszaladt, ahol K. K. r. törzsőrmester és L. V. polgárőrrel az intézkedő rendőr utolérte, miközben az intézkedő rendőr segítséget kért, melyre megérkezett T. A. r. törzsszázlós, és 4 tagállomás, akik segítségével testi kényszerszerű és bilincset alkalmaztak.

Ezt követően a panaszos ruházatának átvizsgálása során a panaszos nadrágzsebéből előkerült egy közbiztonságra veszélyes körülbelül 10 centiméter pengehosszúságú bicska, amelyről külön szabálysértési feljelentés készült.

2) N. A. r. főtörzsőrmester 2016. július 27-én készített jelentésének első része megegyezik az 1) pontban ismertetett jelentés tartalmával.

A főtörzsőrmester előadta új információként, hogy mivel a panaszos gépkocsijában több értékes szerszám volt található, ezért intézkedtek annak betárolásáról. Ezt követően a főtörzsőrmester a panaszost előállította az É. Rendőrkapitányságra, majd onnan az É. Orvosi Ügyeletre vér- és vizelet mintavétel elvégzése céljából, amelyeket az ügyelet orvos elvégzett. Az orvosi ügyelet a rendőrség kérésére csatolt egy ambuláns lapot, mely szerint a rendőri intézkedés során a panaszosnak sérülései nem keletkeztek. A panaszos vezetői engedélyét a helyszínen bevonták. A panaszossal közölték a helyszínen, hogy cselekményei szabálysértést és bűncselekményt képeznek, ezért ellene az É. Rendőrkapitányságon szabálysértési és büntetőfeljelentést tesznek. A panaszos a fentieket, és az elkövetett cselekményeket elismerte. Ezt követően a panaszost 2016. július 27-én 00 óra 45 perckor sérülés- és panaszmentesen szabadon bocsátották.

3) A parancsnoki vélemény és kivizsgálás elnevezésű dokumentum szerint B. L. r. százados megállapította, hogy a rendőrök által fogatosított intézkedés jogszerű, szakszerű, és arányos volt.

4) A Testület kiegészítő megkeresés elküldését tartotta indokoltnak arra tekintettel, hogy a rendőrség a Testület tanácsadója által feltett kérdésekre nem válaszolt érdemben, illetőleg a tényállás pontos feltárásához szükséges iratokat nem bocsátotta a Testület rendelkezésére. Dr. Sz. N. r. őrnagy 2017. május 29-én elkészítette az ügy kapitányságvezetői átiratát, amelynek alapján az alábbi releváns tények állapíthatók meg.

a) A panaszossal szemben fogatosított intézkedésre fokozott ellenőrzés keretében került sor, az intézkedő rendőrök közlekedésbiztonsági ellenőrzést végeztek, mely során a panaszost intézkedés alá vonták és igazoltatásra került. Az intézkedés célja közlekedésrendészeti ellenőrzés keretén belül az ittas járművezetők kiszűrése volt. Az intézkedést a szolgálati szabályzatról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 5. § (1) bekezdésében meghatározottak teljesítését követően a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 29. § alapján kezdték meg az intézkedést.

b) A panaszos intézkedés alá vonásának módjáról előadta a kapitányságvezető, hogy az intézkedő rendőrök észlelték, hogy a panaszos a F. utcán lévő szórakozóhely –a „Híd kocsmá” – előtti útszakaszon indul el és fordul ki a P. utcára. Ekkor a szolgálati gépkocsival az intézkedő rendőr a haladási irányával szemközt sávba sorolt – annak megkülönböztető fényjelzésének használata mellett – majd a kiszállást követően elemilámpájának az óramutató járásának ellentétes irányba

mozgatásával a panaszost láthatósági átvető viselése mellett megállásra intette. A jármű megállítására a 7001/2006 (IV.6.) ORFK irányelv a közúti járművek megállításának és követésének módszereiről és taktikáiról alapján történt.

A panaszos szemmel láthatóan és érezhetően is erősen ittas állapotban volt, többször felszólították, hogy igazolja magát, valamint a vezetésre jogosító okmányát és a jármű forgalmi engedélyét adja át ellenőrzésre, amelynek végül eleget tett.

Kérdésre a panaszos elmondta, hogy szeszesitalból származó alkoholt fogyasztott. Ezt követően vele szemben DRAGER típusú alkoholszondát alkalmaztak az intézkedő rendőrök, amely 1.02 mg/l értéket mutatott. A panaszos ekkor még együttműködő volt. Az intézkedő rendőrök tájékoztatták arról, hogy további intézkedés megtétele céljából előállításra fog kerülni az É. Rendőrkapitányságra, majd mintavételre az É. Orvosi Ügyeletre.

c) Az intézkedő rendőrök közölték a panaszossal, hogy a gépkocsit zárja le, ennek a panaszos eleget is tett. Ekkor a főtörzsőrmester a szolgálati gépkocsihoz lépett abból a célból, hogy írásban is nyilatkoztatásra kerüljön a panaszos az alkoholfogyasztás tényéről a 27/2010. (OT. 14.) ORFK utasítás 1. számú melléklete szerint. Ezt kihasználva a panaszos az intézkedés alól kivonta magát és elszaladt É. irányába. Miután elszaladt mind a hárman utána futottak, de a főtörzsőrmester visszafordult körülbelül 30 méter megtétele után, és visszament a szolgálati gépkocsihoz ahol EDR rádió segítségével kért. Ezt követően a szolgálati gépjárművel elindult a panaszos után futó kollégái után, akik ekkor már utolérték a panaszost és testi kényszer alkalmazását követően elfogták, majd a szolgálati gépjárműhöz vezették.

Ekkor T. A. r. törzsszáslós a helyszínre érkezett, jelenlétében sor került a panaszos ruházatának átvizsgálására. A ruházatátvizsgálás során a panaszos nadrágja zsebéből egy 10 centiméter pengehosszúságú bicska került feltalálásra.

A panaszossal szemben gázspray nem került alkalmazásra, ütés nem történt.

A panaszossal szemben a ruházatátvizsgálást követően bilincs került alkalmazásra, majd az É. Rendőrkapitányságon előállításra került.

Előállító helységbe került elhelyezésre, mivel folyamatos őrzése biztosítva volt arra a rövid időre (körülbelül 5 perc), ameddig a mintavételi egységdobozok felvételre kerültek. Bántalmazás, ütés nem történt ebben az esetben sem.

d) Az átirat szerint a panaszos állítása – miszerint vele szemben gázspray-t alkalmaztak – nem felel meg a valóságnak, ezért nem került rögzítésre a dokumentációban.

Az intézkedő rendőrök DRAGER típusú alkoholszondát alkalmaztak, azonban mivel a panaszos kivonta magát az intézkedés alól, így a helyszínen a jegyzőkönyv az alkalmazás tényéről nem került felvételre, mintavételre történő előállításáról intézkedtek.

A panaszos nem jelezte az intézkedő rendőrök irányába, hogy az olvasáshoz szemüvegre lenne szüksége. Az iratok aláírása előtt szóban felolvasásra kerültek, a szóbeli tájékoztatást követően a panaszos azt elolvasta, megértette, tudomásul vette, aláírta.

A panaszos az intézkedés során sérülést nem szenvedett, panasszal nem élt. Az Orvosi Ügyeleten a mintavételt végző orvos megvizsgálta, erről ambuláns lap készült.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – **megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, XX. cikkében foglalt testi épséghez és egészséghez való jogát, valamint XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.**

1) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vont-e intézkedés alá.

A panaszos beadványában arról számolt be, hogy ittas állapotban vezette gépjárművét, mikor az intézkedő rendőrök megállították.

a) A rendőrség által megküldött kapitányságvezetői átirat szerint az intézkedő rendőrök az Országos Rendőr Főkapitány által 29000/38107/2015. ált számon Magyarország teljes közigazgatási területére vonatkozóan elrendelt fokozott ellenőrzés – közlekedésbiztonsági ellenőrzés – keretében vonták intézkedés alá a panaszost. A rendőrség a fokozott ellenőrzés elrendeléséről szóló dokumentumokat nem bocsátotta a Testület részére. Figyelemmel arra, hogy általános számon elrendelt fokozott ellenőrzésről van szó, és a rendőrségi iratok nem tartalmazzák az elrendelés időtartamát, a Testület nem tud állást foglalni abban a kérdésben, hogy az intézkedés idején valóban volt-e elrendelve fokozott ellenőrzés, illetőleg ha volt, akkor ennek keretében vonták-e intézkedés alá a panaszost.

b) A kapitányságvezetői átirat azonban a továbbiakban közlekedésrendészeti ellenőrzés keretén belül az ittas járművezetők kiszűrését jelöli meg az intézkedés céljaként. Az intézkedés napján kelt jelentések pedig leírják, hogy a panaszossal szembeni intézkedést az alapozta meg, hogy az intézkedő rendőrök észlelték, hogy a panaszos a „Híd kocsma” nevű szórakozóhely elől gépjárművel indult el.

Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 4. pontja szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében közlekedési hatósági és rendészeti feladatokat lát el.

Az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével – engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-a szerint a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki, vagy helyszíni bírság kiszabása helyett – ha a szabálysértési eljárásról szóló törvényben megállapított feltételek fennállnak – szóbeli figyelmeztetést alkalmaz.

Az Rtv. 44. § (1) bekezdése szerint a rendőr az e törvényben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a) a közúti forgalmat irányíthatja, korlátozhatja, illetve szüneteltetheti; b) a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen - a jogszabályban meghatározottak alapján - ellenőrizheti; c) a jármű vezetőjét a rendszeresített eszközzel légzésminta, ha nála a vezetési képességére hátrányosan ható szer befolyása vagy alkoholfogyasztás miatt bűncselekmény vagy szabálysértés, illetve a közúti közlekedéssel kapcsolatban kiszabható, közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegés elkövetésének gyanúja merül fel, az egészségügyi szolgálat igénybevételével vér-, vizelet- és műtétnek nem minősülő módon egyéb minta adására kötelezheti; d) a járművezetésre jogosító engedélyt (okmányt), a jármű üzemben tartására vonatkozó hatósági engedélyt (okmányt), a rakományhoz tartozó okmányokat, valamint a jármű hatósági jelzését - a külön jogszabályban meghatározottak szerint - a helyszínen elveheti; e) a forgalomban való részvételt megtilthatja, ha a jármű vagy vezetőjének állapota a közúti forgalom biztonságát

veszélyeztetni, és a további jogellenes járműhasználat megakadályozása céljából a jármű kulcsait elveheti, illetőleg a járművet más módon mozgásában korlátozhatja vagy elszállíthatja.

A Testület által kialakított történeti tényállás szerint a panaszossal szemben közlekedésrendészeti intézkedés keretén belül léptek fel. A Testület utal az Rtv. 44. §-ára, amelynek (1) bekezdés b) pontja szerint a rendőr az Rtv.-ben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a közlekedés szabályszerűségét – a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti.

A közlekedésrendészeti intézkedés során tehát a rendőrség ellenőrizheti a közlekedési rendszabályok megtartását. Ez az intézkedési jog a rendőrséget minden esetben (akkor is, ha egyébként jogsértésre utaló körülményt nem tapasztal) megilleti.

Az intézkedésre a rendőri észlelés alapján került sor. Mivel a járőröző rendőrök észlelték, hogy a panaszos a szórakozóhelyről történő távozása után a közúti közlekedésben részt vett, az Rtv. 44. § (1) bekezdés c) pont alapján ittasság ellenőrzést tartottak indokoltnak.

A rendőrség megfelelő jogszabályi felhatalmazás birtokában járt el akkor, amikor a panaszossal szemben az Rtv. 44. §-a alapján közlekedésrendészeti intézkedést fogantatosított. A Testület megállapítása szerint a jogszerű rendőri fellépéssel nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

2) A Testület először a szonda alkalmazását vonta vizsgálatra körébe.

A panaszos előadása szerint az intézkedő rendőrök nem alkalmaztak szondát azután, hogy megállították, és a panaszos elmondta, hogy fogyasztott szeszesitalt mielőtt elkezdte vezetni gépjárművét.

A rendőrségi iratok tartalmazzák, hogy 2016. július 26-án 23 óra 13 perckor DRAGER típusú alkoholszonda került alkalmazásra, mely 1.02 mg/l értéket mutatott a panaszos ittasságának mérése során. Mivel azonban a panaszos közvetlenül a mérés és az ezt követő tájékoztatás után megpróbálta magát kivonni az intézkedés alól (elszaladt), az intézkedő rendőröknek nem volt lehetőségük kitölteni a szonda alkalmazásáról szóló jegyzőkönyvet. Ezen felül megjegyzi a rendőrök, hogy a panaszos már az intézkedés kezdetén önmaga beismerte, hogy fogyasztott alkoholt, illetőleg azt, hogy a panaszt éppen mintavétel céljából kívánták előállítani.

A 27/2010. (OT.14.) ORFK utasítás 6. pontja szerint az ittasság ellenőrzését a cselekmény időpontját követően a lehető legrövidebb időn belül, de legkorábban a szeszes ital fogyasztás befejezésétől számított 10 perc elteltével kell végrehajtani. Ennek érdekében az ittasság ellenőrzés megkezdésekor szóban lehetőség szerint nyilatkoztatni kell az intézkedés alá vont személyt, hogy a) mikor fogyasztott utoljára szeszes italt, b) fogyasztott-e kábítószer, egyéb kábító hatású anyagot, lelki működést befolyásoló gyógyszert (a továbbiakban együtt: vezetési képességre hátrányosan ható szer).

Az ORFK utasítás 12. pontja szerint amennyiben az alkoholteszterrel végzett mérés eredménye a 0,5 mg/l légalkohol értéket meghaladja, az intézkedés alá vont személyt szóban nyilatkoztatni kell arról, hogy hajlandó-e magát alávetni hiteles mérőeszközzel történő vizsgálatnak, továbbá arról, hogy szenved-e tüdőbetegségben, vagy van-e testhőmérséklet emelkedése. Abban az esetben, ha hajlandó magát a vizsgálatnak alá vetni és nyilatkozata szerint nem szenved tüdőbetegségben és nincs testhőmérséklet emelkedése, hiteles mérőeszközzel történő mérésre kell intézkedni. Ennek

érdekében az intézkedés alá vont személyt a vizsgálat érdekében elő kell állítani, kivéve, ha a mérőeszköz az ellenőrzés helyszínén rendelkezésre áll.

A Testület az egymással feloldhatatlan tartalmi ellentétben álló panaszosi és rendőri állítások miatt megnyugtatóan nem tud állást foglalni abban a kérdésben, hogy valóban alkalmaztak-e a rendőrök szondát. Amennyiben a Testület elfogadja a rendőri állítást, hogy a szonda alkalmazásra került, abban az esetben a rendőrök azzal követtek el mulasztást, hogy nem tettek eleget a dokumentáció elkészítésére vonatkozó kötelezettségüknek, annak ellenére, hogy ez terhelte őket a szondázás vonatkozásában. A dokumentáció azért bír jelentőséggel a rendőri intézkedések kapcsán, mivel ennek hiánya a későbbiek során megnehezítheti a panaszos jogérvényesítését, vagy akár meg is akadályozhatja azt.

Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga a szonda alkalmazásának tekintetében csekély mértékben sérült, a dokumentáció elkészítésének elmulasztása miatt.

3) A Testület vizsgálta az intézkedés során alkalmazott kényszerítő eszközöket.

a) A Testület először a panaszossal szemben alkalmazott testi kényszerítőt vizsgálta körébe.

A rendőrségi iratok szerint a panaszossal szemben testi kényszer alkalmazására azért volt szükség, mert a panaszos kivonta magát a rendőri intézkedés alól, elszaladt a rendőrök elől, mielőtt bevihették volna mintavétel céljából az orvosi ügyeletre. A törvényi felhatalmazáson túli fizikai erőszak tekintetében pedig kapitányságvezetői átirat szerint – a rendőrség rendelkezésére álló információk alapján – nem fedti a valóságot a panaszosi állítás. Az Rtv.-ben foglalt kényszerítő eszközök alkalmazásán túl, jogsértő módon történő fizikai bántalmazás nem történt.

Az Rtv. 15. § (1) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. A (2) bekezdés szerint több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

16. § (1) bekezdése szerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe vételével alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

A Szolg. Szab. 39. § (1) szerint az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan. (2) Az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget: a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat, b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erőlkifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni, c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrről, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad. (3) A kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő

sorrendben meg kell előznie: *a)* a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint *b)* a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

Az Rtv. 47. § alapján a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszer) alkalmazhat. A Szolgálati Szabályzat 40. §-a pedig a következőképpen rendelkezik a testi kényszeréről. A megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. A testi kényszer alkalmazása során a rendőr önvédelmi fogásokat is használhat. A rendőr a támadás céljára szolgáló eszköz használatának megakadályozása, továbbá a támadás elhárítása érdekében az ehhez szükséges erejű és irányultságú ütést vagy rúgást alkalmazhat.

A rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásának alapvető taktikáiról szóló 18/2008. (OT 10.) ORFK utasítás melléklete részletesen tartalmazza az egyes intézkedési taktikák leírását.

A kényszerítő eszközök alkalmazásának alapvető taktikáiról szóló fejezetben, a testi kényszerre vonatkozó alapelvek között szerepel – többek között –, hogy a testi kényszer alapvetően megfogást, lefogást, eltávolítást és elszállítást jelent. A rendőr testi kényszer végrehajtása során elsősorban kar- és csuklófeszítéseket, illetve elvezető fogásokat hajt végre. A rendőr továbbá az őt ért támadás során, illetve súlyosabb kényszerítő eszköz alkalmazásának elkerülése érdekében az önvédelmi fogásokat is felhasználhatja.

Mivel a panaszos saját elmondása szerint is megpróbálta magát kivonni a rendőri intézkedés alól, megállapítható, hogy nem állt a rendőrök rendelkezésére más, kisebb jogkorlátozással járó eszköz, amellyel a elérheték volna az intézkedés célját, a panaszos helyszínén tartását. Mindezekre tekintettel indokolt volt az intézkedő rendőrök általi testi kényszer alkalmazása, amelynek célja az volt, hogy a panaszossal szemben az intézkedést folytatni tudják.

Mindezekre tekintettel a Testület álláspontja szerint a panaszos emberi méltóságához való joga nem sérült a testi kényszer alkalmazásának vonatkozásában.

b) Ezt követően a bilincs használatát vonta vizsgálata körébe a Testület.

A panaszos beadványában előadta, hogy annak ellenére, hogy közölte, hogy nincs szükség bilincs alkalmazására – mert nem tanúsít ellenállást – az intézkedő rendőrök megbilincseltek.

A rendőrségi iratok szerint a panaszos az ittas járművezetésről szóló tájékoztatás meghallgatása után megkísérelte magát kivonni a rendőri intézkedés alól, elszaladt a rendőrök elől, emiatt az intézkedő rendőröknek utána kellett futnia, és testi kényszer alkalmazásával tudták csak folytatni az intézkedést. Az intézkedés folytatásakor a panaszossal szemben ruházatátvizsgálást hajtottak végre, amelynek során egy 10 centiméter pengehosszúságú kést találtak a panaszos nadrágzsebében. Mivel a panaszos az intézkedés alól kivonta magát, szökésétől, illetve támadásától tartani lehetett, az intézkedő rendőrök szükségesnek tartották a bilincs alkalmazását.

Az Rtv. 48. § szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy *a)* önkárosításának megakadályozására, *b)* támadásának megakadályozására, *c)* szökésének megakadályozására, *d)* ellenszegülésének megtörésére.

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés szerint a bilincs alkalmazása kizárólag az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben, a kényszerítő eszköz alkalmazásának az Rtv.-ben és az e rendeletben

meghatározott követelményei teljesülése esetén, különösen azzal szemben lehet indokolt, a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja, c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget, f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, illetve - az őrzés idejére - akit az előállító egységen vagy a fogdán kívül őriznek, vagy g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő. A (3) bekezdés szerint bilincselést az erre a célra rendszeresített eszközzel kell végrehajtani. Ennek hiányában vagy ezek meghibásodása, megrongálódása esetén más, ilyen célra megfelelő eszköz is alkalmazható, de tilos vékony fém- vagy műanyag huzalt, a jellegénél fogva sérülést okozó eszközt alkalmazni.

A Testület ehelyütt ismét hivatkozik az arányosság követelményére is, amelyet az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése úgy határoz meg, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, míg a (2) bekezdés szerint több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár. Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése szerint továbbá a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.

A Szolgálati Szabályzat fentebb hivatkozott 39. §-ának (3) bekezdés szerint továbbá a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie: a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A fentiekben ismertetett jogszabályi rendelkezések alapján a Testület elfogadta azt a rendőri véleményt, hogy bilincselés oka az volt, hogy a panaszos intézkedés alól kivonta magát. Emellett a nadrágzsebében 10 centiméter pengehosszúságú bicskát tartott. Mivel a panaszos magatartása (elszaladás az intézkedő rendőrök elől) alkalmas volt a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés, és szökés megvalósítására. A panaszos az Rtv. 48. § c) és d) pontja szerinti magatartást fejtett ki a helyszínen. A konkrét esetben a rendőri fellépés arányosságának vizsgálatakor a Testület elsődlegesen azt értékelte, hogy a panaszos az intézkedésnek nem vetette alá magát, annak ellenére, hogy a rendőrök először testi kényszert alkalmaztak, amely nem vezetett eredményre, ezért az intézkedés sikerének érdekében a panaszossal szemben bilincset alkalmaztak. A Testület szerint a rendőrség figyelemmel volt az Rtv. 15. §-ában és a 16. § (1) bekezdésben foglalt arányosság követelményére, illetve a Szolgálati Szabályzat 39. §-ában előírt fokozatosság elvére. Tekintettel arra, hogy a panaszos magatartása miatt az intézkedés eredményessége más, kisebb korlátozással járó módon nem volt biztosítható, a Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszossal szemben a rendőrök indokoltan és jogszerűen alkalmaztak bilincset.

Mindezekre tekintettel a Testület a bilincseléssel kapcsolatban megállapította, hogy a panaszos emberi méltósághoz való alapvető joga nem sérült.

c) A Testület vizsgálata körébe vonta a gázspray használatát.

A panaszos előadása szerint az intézkedő rendőrök több alkalommal is lefújták gázspray-vel, ezek közül volt olyan, amikor az arcába permetezték a maró anyagot.

A rendőrség a Testület tanácsadójának kérdéseire adott válaszában kifejezetten tagadta a gázspray használatát

Az Rtv. 49. §-a szerint (1) A rendőr a szolgálatban rendszeresített, vegyi vagy elektromos sokkoló eszközt, illetőleg rendőrbotot vagy kardlapot alkalmazhat a) a mások vagy saját életét, testi épségét, illetőleg a vagyonbiztonságot közvetlenül veszélyeztető támadás elhárítására, b) a jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni ellenszegülés megtörésére. (2) A rendőr a szolgálatban rendszeresített gumilövedéket, illetve pirotechnikai eszközt, könnygázgránátot, elfogó hálót, ingerlőgázt, továbbá vízágyút alkalmazhat a mások vagy saját élete, testi épsége, illetőleg a vagyonbiztonság közvetlen veszélyeztetésének elhárítására, vagy ha a löfegyverhasználat feltételei (54. §) fennállnak.

A Szolgálati Szabályzat 42. § (1) bekezdése szerint a rendőr vegyi eszközt, elektromos sokkoló eszközt, rendőrbotot, kardlapot, valamint más eszközt saját elhatározásából vagy szolgálati előjárója parancsára használhat.

Az alkalmazott kényszerítő eszköz megválasztása – az arányosság és az adott helyzet körülményeinek figyelembevételével – a rendőr belátása szerint történik. A rendőrségi iratokból kiderül, hogy a panaszos megpróbálta kivonni magát a rendőri intézkedés alól, azonban eltér a panaszosi illetőleg a rendőri állítás abban a tekintetben, hogy ennek mi volt az oka. A panaszos – elmondása szerint – csak akkor próbálta meg kivonni magát az intézkedés alól, amikor az intézkedő rendőr lefújta őt gázspray-vel, és ő emiatt pánikba esett. A rendőri állítás szerint azonban a panaszos akkor kísérelte meg kivonni magát az intézkedés alól, amikor közölték vele, hogy további előállításra szükséges az eljárás lefolytatásának céljából. A rendőrségi iratok határozottan tagadják a gázspray használatát.

Mivel a Testület rendelkezésére álló bizonyítási eszközök csekély száma nem teszi lehetővé, hogy jelen ügyben a panaszosi illetve rendőri állítások összevetésén felül más bizonyítási eljárást folytasson le – illetőleg a panaszos megkeresése ellenére nem bocsátotta a Testület rendelkezésére az általa az intézkedés szemtanúiként megnevezett személyek elérhetőségét – a Testület a két állítás közötti ellentmondás feloldására nem volt képes.

Így a Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok csekély volta miatt nem tudta megállapítani, hogy a panaszossal szemben alkalmazásra került-e gázspray, illetőleg amennyiben igen, az sértette-e a panaszos testi épséghez és egészséghez való alapvető jogát. Azaz a panaszos testi épséghez és egészséghez való alapvető jogának sérelme ebben a tekintetben nem megállapítható.

4) A Testület vizsgálata tárgyává tette, hogy az alkalmazott testi kényszer, vagy pedig a jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazásaként került sor olyan módszer alkalmazására, amelyet a panaszos a rendőrök általi bántalmazásként értékel.

A panaszos állítása szerint az intézkedés során többször érte őt ütés, az egyik intézkedő rendőr hátulról a lábai közé nyúlt és bántalmazta a nemiszervét, a fejét többször beleverték a motorháztetőbe, arcon ütötték, és gyomron vágták, amelynek következtében zúzódásos sérülései keletkeztek, és beszakadt a dobhártyája, amely halláskárosodást okozott.

A rendőrségi dokumentáció egyértelműen cáfolta, hogy az intézkedés során erőszakot alkalmaztak volna a testi kényszeren felül, tagadták, hogy ütés történt volna. Azonban érdemi magyarázatot nem adtak a panaszos sérüléseire.

Töretlen gyakorlatának megfelelően a Testület eljárását kizárólag a panaszost esetlegesen ért alapjogsérelem feltárására tekintettel folytatta le – a hatáskörére irányadó jogszabályi rendelkezések értelmében álláspontját anélkül alakította ki, hogy az intézkedést fogyanatosító rendőrök büntetőjogi felelősségét vizsgálta volna.

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése szerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható. A (4) bekezdés továbbá előírja, hogy a rendőr nem alkalmazhat kínzást, kényszersvallatást, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot, az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni. A rendőr az ilyen magatartás tanúsítójával szemben, annak megakadályozása érdekében, a szolgálati beosztására, a rendfokozatára, személyére tekintet nélkül köteles intézkedni.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez fűződő jogot a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. A (2) bekezdés pedig rögzíti, hogy a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban: Bíróság) töretlen gyakorlata szerint (lásd például: Selmouni kontra Franciaország, Ribitsch kontra Ausztria és Tomasi kontra Franciaország) amennyiben egy személy a hatóságok őrizetében kerül és rajta ezen idő alatt sérülések keletkeznek, megfordul a bizonyítási teher, és a hatóságokra, illetve az érintett államra hárul, hogy valószínű magyarázatot adjon a sérülés okát illetően. Ellenkező esetben a Bíróság megállapítja az Emberi Jogok Európai Egyezménye kínzást, megalázó vagy embertelen bánásmódot tilalmazó 3. cikkének sérelmét, azaz az érintett alapjogának sérelmét (ami azonban nem jelent egyet valamely meghatározott személy büntetőjogi felelősségének megállapításával). A bántalmazás gyanúját felvető ügyekben a Testület ugyanezt a megközelítést alkalmazza.

A Testület vizsgálata kapcsán utal arra, hogy az Rtv. szerint rendelkezésére álló bizonyítási eszközök köre meglehetősen szűk, az ügyészség rendelkezésére álló eszközök – szembesítés, rendőrök kihallgatása stb. – legtöbbször nem veheti igénybe. A tényállás felderítése során ezért a Testület a panaszos és a rendőrség nyilatkozatára, valamint a rendelkezésére álló látleletre támaszkodhatott.

A fent hivatkozott strasbourgi döntésekből kitűnik, hogy a rendőrség kötelezettsége, hogy egy adott sérülés jogszerű keletkezését valószínűsítse. Nyilvánvalóan ez a valószínűségi mérce a sérülés jellegétől eltérő fokú, hiszen egy horzsolás esetében elegendő magyarázat a sérülés keletkezésére az a rendőri előadás, hogy a panaszos a testi kényszer alkalmazása során (pl. földre vitel során) megsérült. Míg egy komolyabb sérülés – mint pl. a jelen esetben történt dobhártya beszakadása és zúzódásos sérülések a testen – esetében nem szolgálhat elegendő magyarázatul annyi, hogy az eljáró rendőrök testi kényszer alkalmaztak a panaszossal szemben. Ilyen esetben, amikor tehát súlyosabb erőbehatás feltételezhető, a rendőrségnek tételesen alá kell támasztani, hogy mikor, milyen esemény keretében, milyen eljárás következtében került sor a sérülésre, és annak okozása miért volt elkerülhetetlen vagy szükségszerű.

A rendőrségi jelentések következetesen a panaszos magatartása miatt szükségessé váló testi kényszer alkalmazásáról számolnak be, a bántalmazással kapcsolatban a kapitányságvezető átirata rögzíti, hogy a rendelkezésre álló iratok alapján bántalmazás nem történt.

A Testület a rendőrség és a panaszos előadása között ellentmondást tapasztalt, a panaszos által becsatolt orvosi dokumentációk azonban a panaszos előadását erősítették. A Testület a kialakított történeti tényállás részeként kezelte azt, hogy a panaszos a rendőri intézkedés időpillanatában ismeretlen eredetű sérüléseket szenvedett. Ezen sérülések testi erővel kifejtett – a panaszos testére irányuló – interakció eredményei. Habár az egyértelműen nem állapítható meg, hogy a sérüléseket a rendőrök okozták, az mégis kiderül, hogy a panaszos akár a rendőrök jelenlétében, vagy akár a rendőrök által is elszenvedhette a sérüléseket. A Testület felhívja a figyelmet arra, hogy orvosi szakismeretének hiányában nem minősítheti a panaszos sérüléseit, valamint a tekintetben sem foglalhat állást, hogy ezen sérülések bűncselekményt valósíthattak-e meg. A Testület számára az orvosi dokumentáció alapján az azonban kiderült, hogy a panaszos a rendőri intézkedést követően fordult orvoshoz, ez által megállapítást nyert, hogy a panaszos testén zúzódások voltak találhatóak, és beszakadt a dobhártyája. Jelen esetben, a sérülések komolyságára tekintettel nem szolgálhat elegendő magyarázatul annyi, hogy az eljáró rendőrök testi kényszer alkalmaztak a panaszossal szemben. Ilyen esetben, amikor súlyos erőbehatás feltételezhető, a rendőrségnek tételesen alá kellett volna támasztani saját álláspontját, mely szerint nem történt bántalmazás. Azonban ezt a rendőrség elmulasztotta, érdemben nem adott magyarázatot arra, hogy a panaszos sérülései hogyan keletkeztek, így a Testület – töretlen gyakorlata alapján – elfogadja a panaszosi állítást, miszerint a rendőri intézkedés során keletkeztek a testén súlyos sérülések, azaz felhatalmazáson túli erőszak kifejtésére került sor.

Különösen az orvosi dokumentációk gondos és alapos mérlegelése alapján, a rendőri álláspont érdemi alátámasztásának hiányában a panaszos testi épséghez való jogának sérelmét állapította meg.

5) A Testület vizsgálta a panaszossal szemben fogantatott ruházat-, illetve gépkocsi átvizsgálást.

A panaszos előadása szerint a helyszínen maradt rendőrök – miközben őt az intézkedő rendőrök előállították az É. Rendőrkapitányságon – átvizsgálták a gépkocsiját, amelyből elvettek egy bicskát, illetőleg a panaszos szivarjait.

A rendőrségi iratok szerint a panaszos ruházatát már az intézkedés megkezdésének helyszínén átvizsgálták, ekkor találtak benne egy 10 centiméter pengehosszúságú bicskát. Később pedig a panaszos előállításának ideje alatt gondoskodtak a panaszos gépkocsijának betárolásáról, mivel annak átvizsgálása során észlelték, hogy abban nagy értékű szerszámok voltak.

Az Rtv. 29. § (6) bekezdése szerint a rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.

A ruházatátvizsgálásról a következőket írja az Rtv. 31. § (1) bekezdése: akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést fogantatnak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy az intézkedő rendőrök jogszerűen jártak el akkor, amikor a panaszos ruházatát átvizsgálták, majd az abban megtalált bicskát a panaszos előállítása előtt elvették – mivel az támadásra, és önvészély okozására egyaránt alkalmas, továbbá a panaszos a korábbiakban már megpróbálta magát kivonni a jogszerű intézkedés alól. Megállapítható tehát, hogy a bicskát nem a későbbiek során vették ki a panaszos gépjárművéből, hanem az intézkedés során, a ruházatából. A fent ismertetett jogszabályok alapján megállapítható, hogy megfelelően, jogszerűen jártak el az intézkedő rendőrök akkor is, amikor a helyszínen maradt gépkocsit – mielőtt betárolásáról rendelkeztek volna – átvizsgálták.

Megállapítható tehát, hogy a rendőrök által fogantatott ruházat, illetőleg gépkocsi átvizsgálás a panaszos emberi méltósághoz való jogát nem sértette

6) A Testület vizsgálata körébe vonta azt, hogy a panaszos szemüvege nélkül tisztában volt-e azzal, hogy milyen dokumentumokat írtak alá vele a rendőrök.

A panaszos beadványában előadta, hogy a mintavétel után az orvosi ügyeleten közölte, hogy a rendőrök által kitöltött papírokat nem tudja elolvasni, mert szemüveget visel olvasáshoz, de az a kocsi maradt. Erre a rendőrök azt válaszolták, hogy ezzel nem kell foglalkoznia, mert ezek az eljáráshoz szükséges papírok, és nyugodtan aláírhatja őket.

A kapitányságvezetői átirat szerint a panaszos nem jelzett az intézkedők felé olyan tényt, hogy az olvasáshoz szemüvegre lenne szüksége. Az iratok az aláírás előtt szóban is felolvasásra kerültek, szóbeli tájékoztatást követően a panaszos azokat elolvasta, megértette, tudomásul vette, aláírta.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése szerint „a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”.

A rendőröknek tehát abban az esetben, ha a panaszos segítségre szorult – amiatt, hogy nem tudta elolvasni az általa aláírt dokumentumok tartalmát – kötelességük lett volna a szükséges segítséget megadni a részére. A panaszosi és a rendőri állítások azonban egymásnak olyan mértékben ellentmondanak, hogy a Testület nem tud megnyugtatóan állást foglalni a panaszkezelés kérdésében, mivel további bizonyítás lefolytatására nincs lehetősége.

A fentiekkel kapcsolatban a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelme az egymásnak ellentmondó állítások miatt nem megállapítható abban a kérdésben, hogy a panaszos jelezte-e a rendőrök felé, hogy a szemüvege nélkül nem tudja elolvasni az aláírandó dokumentációt, illetőleg amennyiben jelezte, az intézkedő rendőrök milyen tájékoztatást nyújtottak a részére, mikor kiderült, hogy szemüvege nélkül nem látta, mit írt alá.

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a rendőri intézkedést, azon belül a testi kényszer és a bilincselést jogszerűen és indokoltan hajtották végre a rendőrök. Nem megállapítható, hogy az ittasság ellenőrzéssel, illetőleg annak hiányával sérült-e a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. A panaszos testi épséghez és egészséghez való jogának sérelmét állapította meg a Testület a jogszabályi felhatalmazáson túli erőszak alkalmazásának tekintetében. Az intézkedő rendőrök általi gázspray-alkalmazás vonatkozásában a bizonyítékok csekély volta miatt nem megállapítható a panaszos testi épséghez és egészséghez való jogának sérelme. A panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható abban a kérdésben, hogy milyen tájékoztatást kapott a rendőröktől – szemüvege hiányában – az aláírandó iratok tartalmáról.

Mindezekre tekintettel a Testület súlyos alapjogsérelmet állapított meg, ennek megfelelően a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2017. július 6.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
előadó testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET